Milliyet
ÇOCUK
9 Kasım 1987 • Sayı: 45 • 200 Lira
(KDV Dahil)

TÜRK TİCARET BANKASI
İŞBİRLİĞİ İLE HAZIRLANAN

VÜCUDUMUZ ANSİKLOPEDİSİ

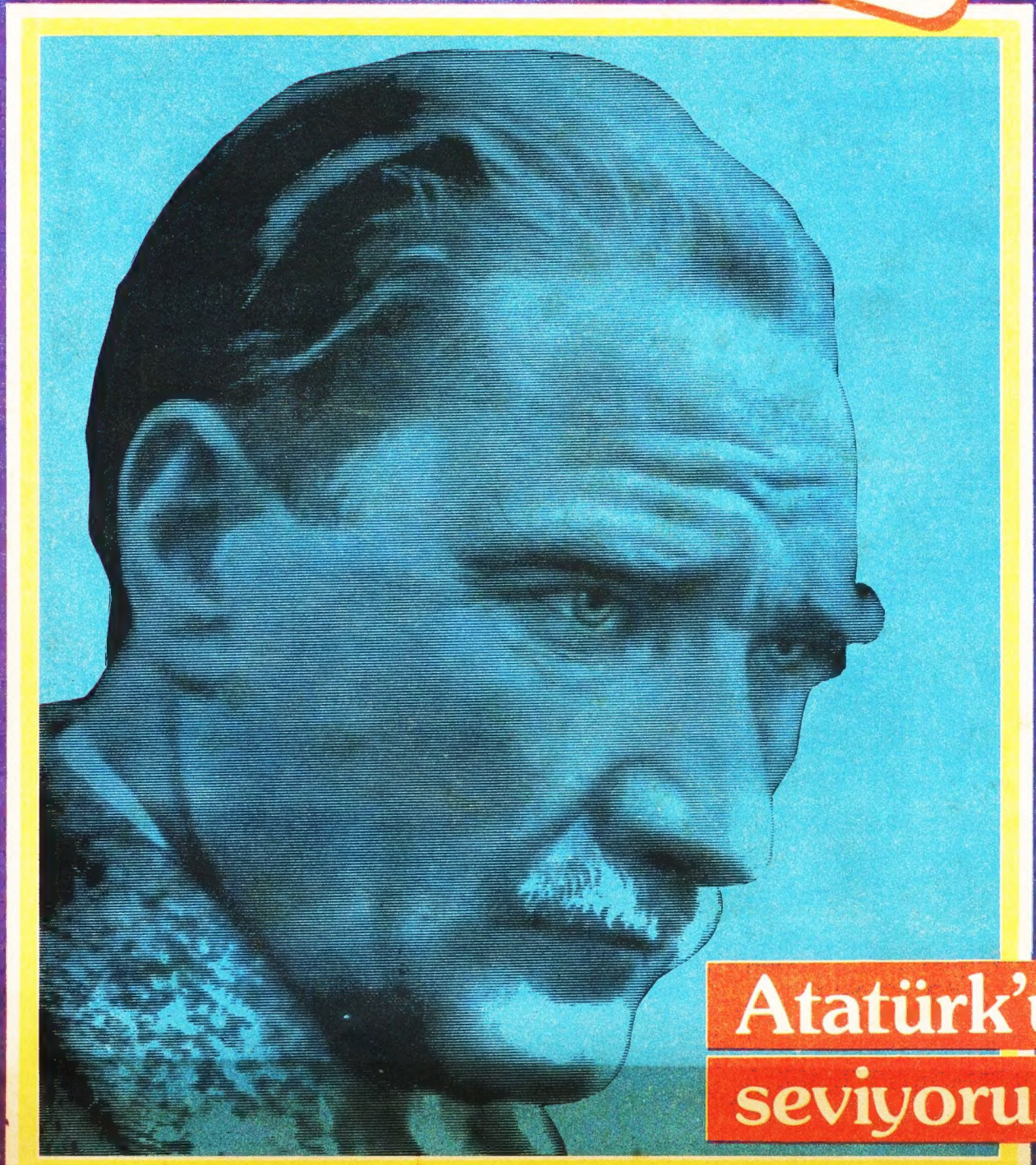

Atatürk'ü seviyoruz

ÇOCUKLAR

Milliyet

KARDEŞ

HER OKURA

BİR SİGNAL İL BULMACA OYUNU VERİYOR...

İSTER DERSTE KULLAN
İSTER OYUN OYNA

Milliyet
ÇOCUK
DERGİSİ

İmtiyaz Sahibi
AYDIN DOĞAN

Genel Müdür
MUHİTTİN KÂZIMOĞLU

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
MEHMET İLKORUR

Redaksiyon
HİKMET ALTINKAYNAK

Teknik Sekreterler
AYSEL UĞUR
NACİ ÖZDAĞLI

Satış Müdürü
NİYAZİ YEŞİL

İşletme Müdürü
ALİ NAZIM ONARAN

Teknik Danışman
YETKİN ALDİNÇ

Ofset Hazırlık
MEHMET YALAZI

9 Kasım 1987 ● Sayı: 45
Yıl: 16

Adres:
Milliyet Çocuk Dergisi,
Milliyet Yayınları,
Prof.Kâzım İsmail Gürkan
Cad. No: 10 (34333)
Cağaloğlu/İSTANBUL
☐ Telefonlar: 526 83 86 - 520 83 94 - 528 42 67 528 55 76
☐ Abone Koşulları: Yıllık 10.400 TL. Altı aylık: 5200 TL
☐ Abone ve Satış İçin Başvuru: Milliyet Çocuk Dergisi Satış Servisi, Cağaloğlu-İstanbul
☐ Türkiye'de Satış Fiyatı: 200 TL.
☐ Kıbrıs'ta Satış Fiyatı: 250 TL.

"Benim nâçiz vücudum elbet bir gün toprak olacaktır. Ama Türkiye Cumhuriyeti ilelebet payidar kalacaktır."

ATATÜRK'Ü SEVİYORUZ

O'nu aramızdan ayrılışının 49. yıldönümünde yine sevgiyle anıyoruz...

Atatürk, günümüzden tam 49 yıl önce aramızdan ayrılmıştı. Sizler hiçbiriniz Atatürk'ü görmedi. Öldüğü gün, bütün ulusumuz yasa boğuldu. Sizler bunu da yaşamadınız. Şimdi aradan 49 yıl geçmesine karşın, yine de O'nu hâlâ yaşıyormuş gibi seviyoruz. Hâlâ aramızdan ayrılışına üzülüyoruz. Neden? Çünkü O'nu seviyoruz.

Atatürk'ü seviyoruz. Çünkü O, ulusumuzun kurtuluşu için savaştı.

Atatürk'ü seviyoruz. Çünkü O, Türk ulusuna dünya ulusları içinde onurlu bir yer kazandırdı.

Atatürk'ü seviyoruz. Çünkü O, ulusumuzu geriliğe götüren bütün engelleri aştı, çağdaş bir yolda ilerleyip kalkınmasını sağladı.

Atatürk'ü seviyoruz. Çünkü O, Türk gençliğine güvendi, yurt ve ulus uğruna üstün hizmet örnekleri verdi.

Atatürk'ü seviyoruz. Çünkü O'nun dehâsıyla canlanan Türk ulusunun kurduğu TÜRKİYE CUMHURİYETİ, Batı uygarlığının genç, sağlam, ileri ülkelerinden biri olduğu gibi, zengin doğal kaynakları ile, bu kaynakları işleyen tarım, endüstri kolları ile, her alanda başarılı çalışmalar gösteren bilim ve sanat adamları ile dünyanın etkin ülkelerden biri oldu.

.....

Yalnızca ulusumuz değil, bütün dünya sevdi O'nu. "10 Kasım"ı "Tarihten düşen bir yaprak" olarak gördü. Aradan geçen her yıl O'na olan sevgimizi hep çoğaltıyor. "Kalbimizdesin" diyoruz. "Atam seni hep seviyoruz..."

Resimlerle ve Şiirlerle ATATÜRK

Mustafa Kemal

O su ateş rüzgâr
Parıl parıl yeryüzünce
O hak

Dalgalanır Hindistan'dan Roma'dan
Konfüçyüs'ten beri, Aristo'dan beri
O Bayrak

Güzelliğin kişiliğin sevginin
Sınırlarında
O inanmak

Öyle ulu ki öyle kahraman ki
Vardığınızı sanırsınız
O uzak.

Fazıl Hüsnü Dağlarca

On Kasım

Yıl otuzsekiz On Kasım Perşembe
Hatırdan çıkmayacak bir sonbahar
Sarsılıyor İstanbul yedi tepe
Yaman esmiş Dolmabahçe'de rüzgâr

Gerçek olamaz olsa olsa bir düş
Dokuzu beş geçe Atatürk ölmüş
Böyle toptan bir yas nerde görülmüş
Beraber ağlıyoruz kurtlar kuşlar

Bu memlekete en çok hizmet eden
Bu aşk ile dağlara gücü yeten
On sekiz milyonun omzunda giden
Atam Ankara sırtlarında yatar.

Cahit Sıtkı Tarancı

Nutuk

İşte gene Kasım ay
Oturup Atatürk'ün nutkunu okumalı
Göreceksiniz dünya aydınlık
Çözülüp gidecek kafamızdaki bulanık

Geçer üstünüze gelen her bulut
Karanlıklarda yolunu bulan umut
Görün Nutuk'da nasıl canlı
Her tilcikte her cümlede diri

Atatürk'ün pehlivan fikri
Bir gün yenilir mi sanırlar?
Nutku okusunlar da anlasınlar
Anlasınlar ana yol nereye.

"Uygar bir millet" diyor Atatürk
"Uygar bir Türk milleti"
Bu yoldan dönülür mü geriye?
Köyleriyle kentleriyle
Ülkümüz Atatürk'ün istediği Türkiye.

Talip Apaydın

Resim

Her gün
Enginlerden engin,
Yücelerden yüce
Bir duygu sarar bizi,
Bu sınıfa girince.

Yanda, bir uçtan bir uca,
Mavi deniz,
Odanın içinde güneşleri bulunca,
Isınırız.

Enginlerden engini deniz olsa
Deniz ufak!
Yücelerin yücesi güneş olsa
Güneş küçük!

İlk günü gördük, nerden geldi:
Duvardaydı.
Denizleri, güneşleri
Küçülten büyüklük.

Kürsünün üstünde bir resim:
Gözleri denizlerden mavi,
Bakışları güneşlerden sıcak,
Dört mevsim.

Kürsünün üstünde:
Atatürk'ün arkasında al bayrak,
Kollarını kavuşturmuş
göğsünde

Bu resimle başlar bizim
günümüz,
Karşımızda Atatürk'ü gördükçe,
Kıvançla dolar, taşar gönlümüz.

Öğretmenimizin kürsüde
Verdiği dersi
Dinler bizimle birlikte
Atatürk'ün resmi.

Çalışkanız, çünkü,
Çalışınca
Bakarız, Atatürk güldü.

Bir yanlışlık yapsak,
Bulutlanır gözleri,
Anlarız, Atatürk üzüldü.

Gelsek kürsünün dibine
Görür bizi
Eğilince

Kalksak, gitsek gerilere,
Otursak arkalarda;
Başımızı kaldırmadan duyarız,
Atatürk orada.

Öteki odalarda
Başka başka resimleri Atamın
Atatürk'üm artık ömrüm
oldukça
Bu resimle karşımdasın!

Yok hiç birinde
Bundaki tılsım,
Değişen çizgilerle
Canlı gibi bu resim.

Öyle canlı ki, sanırım,
Ben de bir gün okulu bitirince
Uzanan ellerinle
Okşanacak sırtım.

Öyle canlı ki, sanırım,
Karanlık bile olsa,
Serpeceğim ışıkla
Aydınlanır yollarım.

Tıpkı sınıftaki gibi,
Yapacağım bir işde
Bu resimdir rehberim;

Kötülüğe uzanırsam
Çat kaşlarını,
Tutulsun ellerim.

Tıpkı sınıftaki gibi,
Bütün ömrüm boyunca
Yaptığım bir işde
İyi, doğru oldumsa,
Sevincini belli et,
Gülümse!

Yaprak yaprak dökülürken
önümde
Her yıl, dört mevsim;
Sınıflar içinde yalnız bu sınıf,
Resimler içinde yalnız bu resim!

Behçet Necatigil

Atatürk İlkokulu

Atatürk ilkokulunda biz dört arkadaş
Duvar gazetesini hazırlıyoruz
Gazetemizin başına konacak
Bir resim
Binlerce resminden Atatürk'ün
Bir resim arıyoruz.

En güzeli, en yiğiti, en canlısı
Bir milleti kurtaran adam
Ağır ağır Kocatepe'ye çıkıyor
Bu resim çok güzel insanı alıp götürüyor,
Başında kalpağı parmaklarında cigarası.

Bir de sabahın erken saatlerinde
Bozkır tirim tirim titreşirken
Yol üzeri ak kerpiçler önünde
Atatürk köylüler arasında
Milli Mücadele günlerinde.

Arkadaş Ali, uyanık Ali, halk Ali
Seçti resimler içinden, birini
Giyinmiş tertemiz baş açık güneş gibi
Kara tahtaya ak bahtını milletin
Yeni yazıyla yazıyor.

O, bizim öğretmenimiz diyor Ali,
O, bütün öğretmenlerin öğretmeni,
İnsanca yaşamanın en kısa yolunu
Beyaz tebeşirle çiziyor tahtaya
Bir güneş halinde geçirip Anadolu'nun

Tertemiz giyinmiş baş açık güneş gibi
Atatürk halkın önünde
Başı ışıl ışıl kendi ışığı içinde
Aydın elleriyle yazıyor.

Ali duvar gazetesinin başına
İşte bu resmi koyacak.
Başöğretmen Atatürk, öğrenci olmuş vatan!
Pamuk tarlasında ırgat dağ başında çoban
Köyünden köylüsü evinden şehirlisi
Binlerce öncesi binlerce sonrası hepsi
Herkes gelip ondan
Ders okuyacak.

Ceyhun Atuf Kansu

Bir Resimde Atatürk

İzmir'e girişini Atatürk'ün
Bir kahve duvarındaki resimde gördüm

Bir ılık güz öğlesinde
Şanlı haki urbası üstünde

Koymuştu kılıcını içine kınının
Yürüyordu arasında sevgili halkının

Ayağında Anadolu'dan getirdiği toz
Bir inanç gözlerinde tükenmez

Alabildiğine insan kalabalığı ardı
Bir aydınlık geleceğe bakıyordu.

Işıktı sevinçti türküydü
Görseydiniz o resimde Atatürk'ü.

Sabahattin Kudret Aksal

DİNAMİTLER

"Dinamit"in bulucusu Alfred Nobel, bunu insanlığın yararına kullanmayı düşünmüştü.

ALFRED **Nobel,** bulduğu patlayıcı maddenin hiçbir zaman savaşlarda kullanılmasını istememişti. Onun düşündüğü, **dinamitin** insanlığın yararına kullanılmasıydı. Özellikle maden ocaklarında tünel açmak için ve daha pek çok şeyde etkili bir patlayıcının eksikliği her zaman için duyuluyordu. **Nobel** de dinamiti bulunca satmakta hiç zorluk çekmedi, kapış kapış gitti. **Nobel,** kısa zamanda zengin olurken, dinamit de, sanayide olsun savaşta olsun, en çok aranılan madde haline geldi.

Yüzyıllar boyunca tek patlayıcı madde olarak **"barut"** kullanılıyordu. Ama kullanma alanı oldukça sınırlıydı. **Nobel,** çok tehlikeli bir madde olan ve en ufak bir sarsıntıda patlayan **nitrogliserin** üzerinde çalışmaya, deneyler yapmaya başladı. 1864 yılında Nobel'in atölyesinde korkunç bir kaza oldu. **Nobel'** in de kardeşi olmak üzere pek çok kişi kazada can verdi. Daha sonra yine Nobel'in Almanya'da kurduğu fabrika iki defa yerle bir

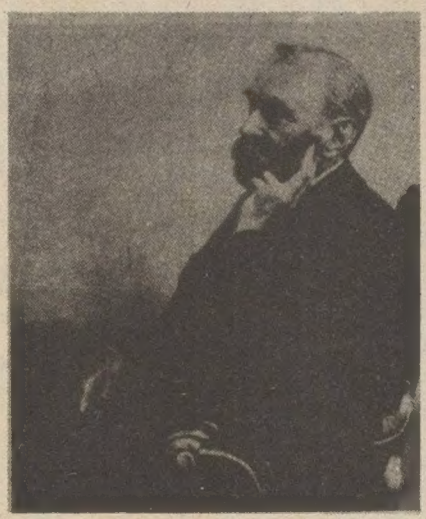

Alfred Nobel

oldu. Uzun araştırmalar sonunda 1864 yılında yalnızca belli yerlerde bulunan ve bir toprak çeşidi olan **kieselpuhr nitrogliserinin** üzerine sürerek, belli ölçüde, tehlikesi azaltılmış oldu. 1867 yılında **Nobel** bu yeni patlayıcının adını **"dinamit"** koydu. **Nobel,** daha sonra pek çok sorunla karşılaştı. Çoğu ülke dinamitin tehlikeli bir madde olduğunu **öne** sürerek, ülkesine girmesine **izin vermedi. Ama savaşlar baş**layınca, ister istemez **Nobel'**in ülkelerinde fabrika kurmasına izin vermek zorunda kaldılar. 6 yıl gibi kısa bir süre içinde **Nobel'** in değişik ülkelerde toplam **16 fabrikası** oldu.

Yaşamı boyunca patlayıcılarla deneyler yapan **Alfred Nobel,** 1896 yılında öldü. Ardında tartışmalara yol açacak bir miras bırakmıştı.

Nobel'in öldükten sonra dileği **Nobel Vakfı'**nın kurulması ve bu vakıf tarafından her yıl **Nobel Ödülleri'**nin dağıtılmasıydı. 1900 yılında kurulan vakıf, kuruluşundan bir yıl sonra ödüllerini dağıtmaya başladı. Bugün bile en değerli ödül olarak kabul edilen Nobel Ödülleri her yıl, **Nobel'**in ölüm yıldönümü olan **10 Aralık'** ta verilmektedir.

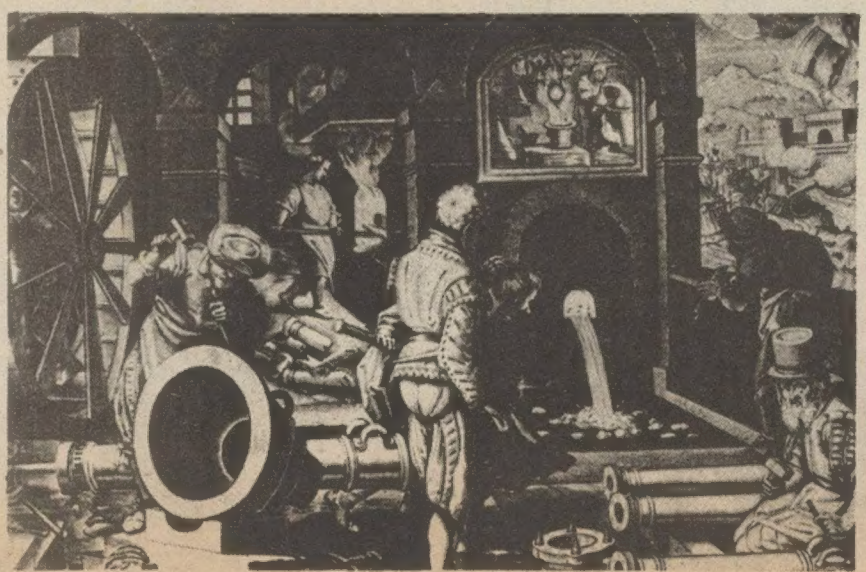

16. yüzyılda barut imalâtı

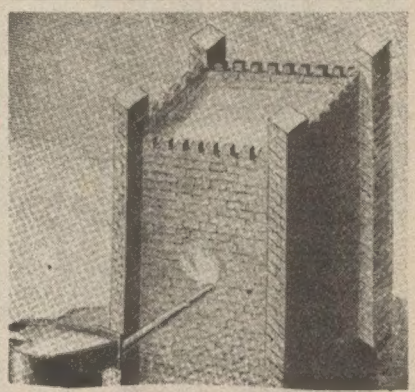

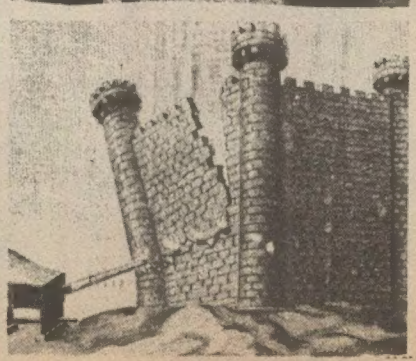

Eski bir Bizans gravüründe, dinamitin kullanılması

dök dök ye

YENİ

tat

KETÇAP

Tat Ketçap şimdi kullanımı kolay, ekonomik, kırılmaz plastik şişelerde...

tat ketçap

Koç

Nasıl Çalışır?

SALYUT

UZAY çalışmalarının başlatılmasından bu yana çok uzun bir süre geçti. Sovyetler Birliği ile ABD arasında geçen bir yarışmayı andıran uzay çalışmalarında, Sovyetler Birliği'nin 'ilk'leri o yıllarda ABD'nin 'ilk'lerinden daha fazlaydı.

İlk yapay uydu olan Sputnik I, 1957 yılında Sovyetler Birliği tarafından uzaya fırlatılmıştı. İlk kez uzaya giden insanoğlu olan Yuri Gagarin de bir Sovyet vatandaşıydı. Sovyetler Birliği'nin bu 'ilk'lerinin yanı sıra ABD'nin uzay çalışmalarındaki 'ilk'i ise, Ay'a giden Apollo II ve Ay'a ayak basan ekibiydi. Apollo II ekibinden Neil Armstrong'un **"benim için küçük bir adım, ama insanlık için çok büyük bir adım'** sözleriyle tanımladığı Ay'a ilk kez insanoğlunun ayak basması 20 Mayıs 1969 tarihinde gerçekleşmişti.

Uzaya ilk kez gitme, Ay'a ilk kez ayak basma yarışmanın ilk bölümüydü. Sonraki yıllarda ABD, çalışmalarını "Uzay Mekiği", konusunda yoğunlaştırdı. Sovyetler de benzer bir biçimde "Uzay Laboratuvarı" projelerinin geliştirilmesi doğrultusundaki çalışmalara ağırlık verdi.

Bu arada Sovyetler Birliği'nin bir başka 'ilk'inden daha söz edelim. İlk Sovyet uzay istasyonu projesi üzerinde çalışmalar 1970'li yılların başında tamamlandı. 1971 yılının Nisan ayında da 'ilk' Sovyet uzay laboratuvarı olan Salyut I uzaya fırlatıldı. Böylelikle Sovyet kanadında uzay çalışmalarının yeni bir boyutu başlamış oldu.

SALYUT'LAR

'İlk' Sovyet uzay laboratuvarı olan Salyut I, yaklaşık 20 ton ağırlığındaydı. Hareket edebilmek için gerekli olan enerjiyi güneş ışınından alan bu uzay laboratuvarının boyu 22, çapı ise 4 metreyi buluyordu. Salyut I'de ilk kez çalışmayı yapanlar da Soyuz II ile giden Sovyet kozmonotları Georgi Dobrovolski, Vladislav Volkov ve Victor Patsayev oldu. Salyut I'deki çalışmalar üç haftadan daha uzun sürdü.

Salyut I'i diğerleri izledi. Salyut II'de Dünya'dan gidip incelemeler yapacak kozmonotlara gerek duyulmamıştı, çünkü hazırlanan program gereği Salyut II, ölçümleri yaptıktan sonra Dünya'ya otomotik olarak bilgi veriyordu.

Salyut III'de ise kozmonotlara iş düştü. 1974 yılının Mayıs'ında 16 gün süreyle incelemeler yapmak için bir ekip gönderildi.

Salyut IV'de uzaya fırlatıldığı Aralık 1974 tarihinden itibaren iki ayrı kozmonotlar grubu çalıştı. İkinci ekibin çalışmaları ise iki ayı aştı; 62 günde bitti.

Salyut V'de de ikiden fazla kozmonot grubu görev yaptı.

Salyut VI, Sovyetler Birliği'nin uzay çalışmaları arasında ayrı bir önem taşıyan projedir. 29 Eylül 1977 tarihinde uzaya gönderilen Salyut VI'da ilk araştırma ve incelemeleri yapan kozmonotlar Georgi Grechko ve Yuri Romanenko oldu. 10 Aralık'ta başladıkları çalışmaları tam 96 gün sürdü. Salyut VI'da görev yapan bu ekip ilk kez Sovyet vatandaşı olmayan bir uzayadamı tarafından ziyaret edildi. Çekoslavakya Hava Kuvvetleri'nde pilot olan Vladimir Remek böylelikle 'ilk' uzay misafiri oldu. Daha sonra 140 günlük bir görev için Salyut IV'ya giden kozmonotlar, defalarca ziyaret edildiler. Kısa süreli çalışmaları gelen 'konuk kozmonotlar' ile birlikte gerçekleştirdiler.

Salyut VI'da yapılan en uzun süreli görev ise yaklaşık 6 ay sürdü. 25 Şubat 1979 tarihinde başlayan bu uzay programında kozmonot Lyakhov ve Ryumin çeşitli araştırmalar yaptı. Bu uzun görev boyunca hiç ziyaret edilmediklerini hemen hatırlatalım.

Bütün bu çok masraf ve yüksek teknoloji gerektiren projelerin sonucunda elde edilen önemli bir bilgi vardı. O da insanoğlunun uzayda uzun süre kalabileceği ve metabolizmasında bozulmalara yol açılmayacağıydı.

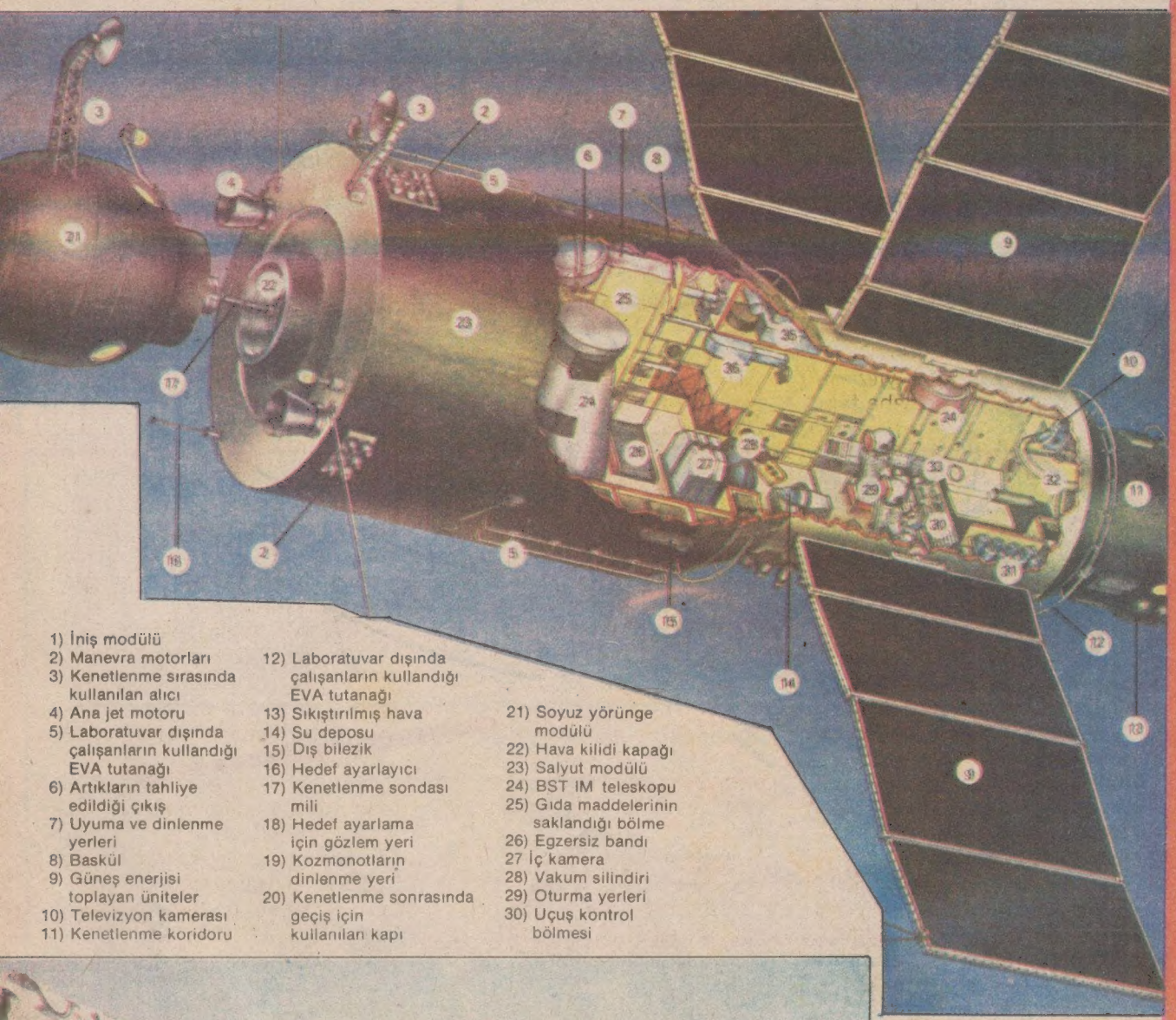

1) İniş modülü
2) Manevra motorları
3) Kenetlenme sırasında kullanılan alıcı
4) Ana jet motoru
5) Laboratuvar dışında çalışanların kullandığı EVA tutanağı
6) Artıkların tahliye edildiği çıkış
7) Uyuma ve dinlenme yerleri
8) Baskül
9) Güneş enerjisi toplayan üniteler
10) Televizyon kamerası
11) Kenetlenme koridoru
12) Laboratuvar dışında çalışanların kullandığı EVA tutanağı
13) Sıkıştırılmış hava
14) Su deposu
15) Dış bilezik
16) Hedef ayarlayıcı
17) Kenetlenme sondası mili
18) Hedef ayarlama için gözlem yeri
19) Kozmonotların dinlenme yeri
20) Kenetlenme sonrasında geçiş için kullanılan kapı
21) Soyuz yörünge modülü
22) Hava kilidi kapağı
23) Salyut modülü
24) BST IM teleskopu
25) Gıda maddelerinin saklandığı bölme
26) Egzersiz bandı
27 İç kamera
28) Vakum silindiri
29) Oturma yerleri
30) Uçuş kontrol bölmesi
31) Oksijen tankları
32) Hava kilidi kapağı
33) Kontrol tablosu
34) Kontrol tablosu denetleme ünitesi
35) Araç gereç rafları
36) Kondüsyon aracı (Ergometre)

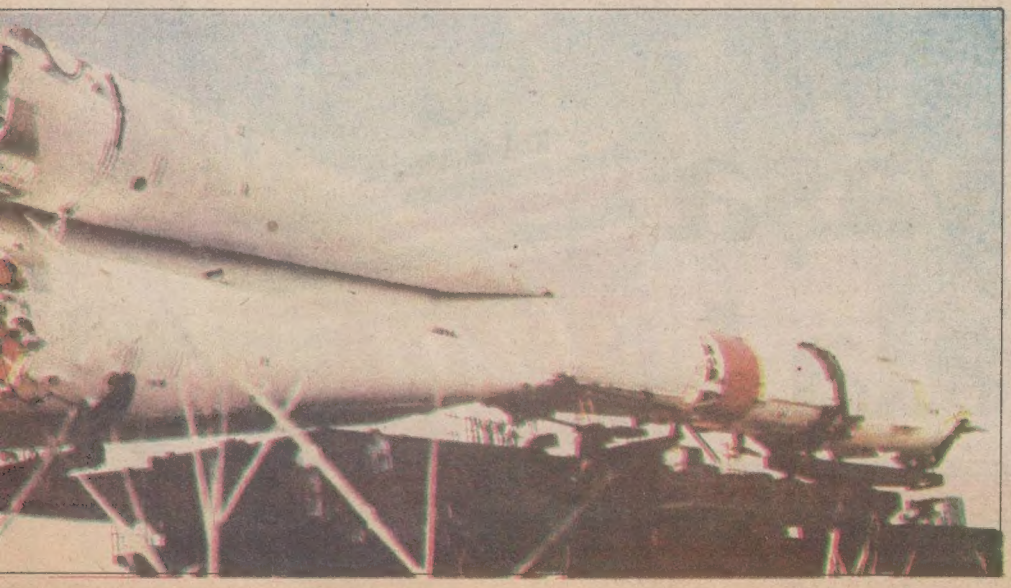

TOPRAK

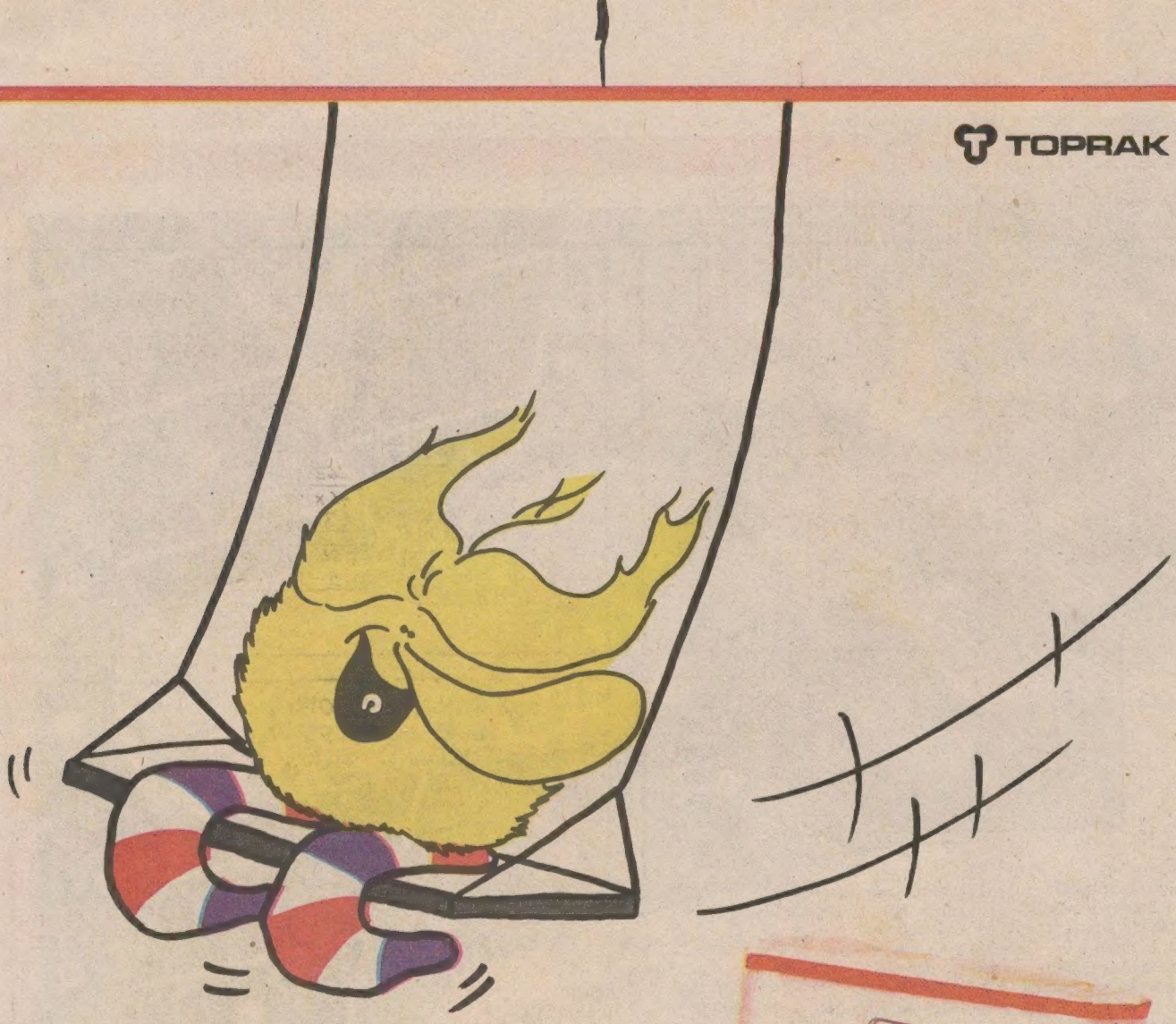

Çok yaşa Gala!

Yeni Gala Kapaklı Mendil

Biraz da Gülelim

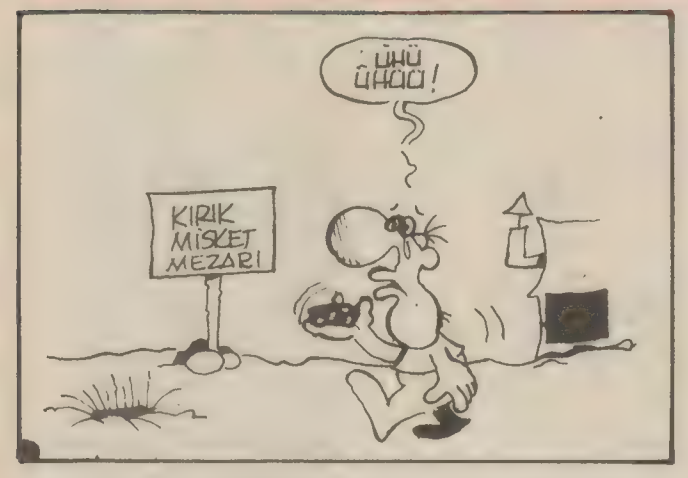

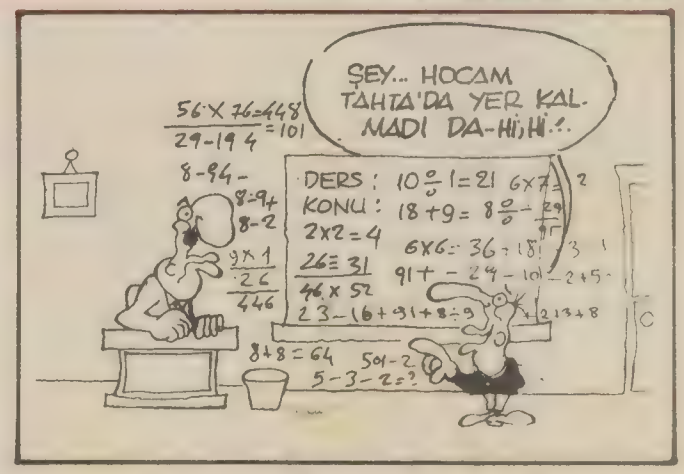

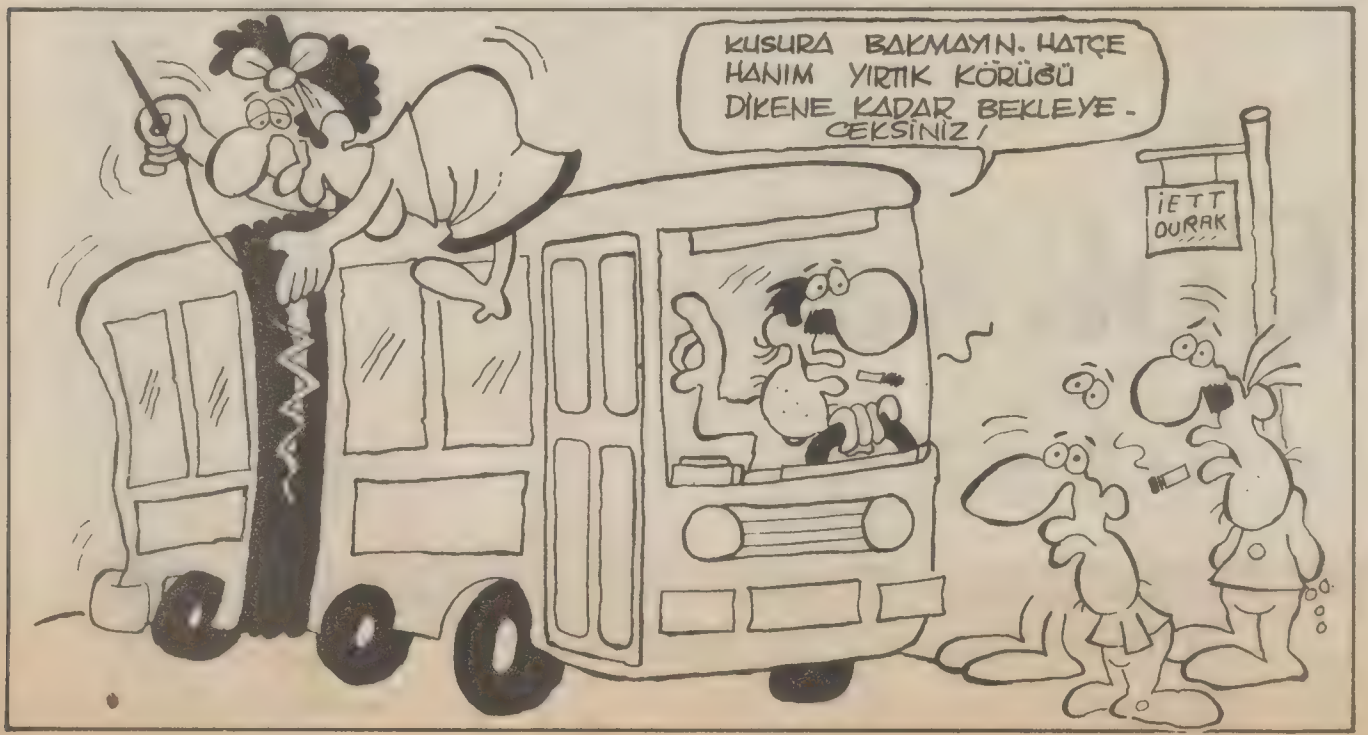

ROMAN

Sihirli Çikolata Fabrikası

Roald DAHL

Çeviren: NAZAN ERKMEN (4)

☐ *Agustus Luplup, yemek yemek onun hobisi...*

HEMEN ertesi gün, ilk Altın Bilet çocuğun birine çıkmıştı. Bulan çocuğun adı Luplupçu Agustus'tu. **Son Posta** gazetesi şanslı çocuğun resmini ilk sayfaya koydu. Dokuz yaşındaki çocuk o kadar şişmandı ki, pompayla şişirilmiş gibi duruyordu. Vücudunun her yanından yağ fışkırıyor, koskocaman bir hamur parçasına benzeyen yüzünde iki çift obur göz, açlıkla dünyayı seyrediyordu. Gazetelere göre Agustus Luplup'un yaşadığı kasaba sevinçten bayram ediyordu. Tüm pencereler bayraklarla donatılmış, okullar ise tatile girmişti. Ve ünlü çocuk için resmi geçitler düzenlenmeye başlanmıştı.

Luplupçu'nun annesi gazetecilere **"Ben zaten Ağustusun kazanacağını biliyordum"** yolunda demeçler veriyor, **"Bir gün içinde o kadar çok çikolata yiyor ki, bu bilet ona çıkmasın da kime çıksın! Yemek yemek onun hobisi. Tek ilgilendiği konu bu. Yine de bir zıpır olup, etrafa ok atacağına yemekle meşgul olması benim için çok daha iyi"** diyordu. **"Büyemeye ihtiyacı olmasa herhalde bu kadar çok yemezdi, değil mi? Ne de olsa vitamin alıyor. Bay Wonka'nın fabrikasını ziyaret edince kimbilir ne kadar sevinecek. Dünyada bizden daha mutlu insan olduğunu tahmin edemiyorum."** diyordu.

Jozefin Nine **"Ne sinir kadın"** diye homurdandı.

Corcina Nine **"Ne illet çocuk"** diye söylendi.

Corc Dede **"Geriye sadece dört bilet kaldı. Bakalım kime çıkacak."** diye mırıldandı.

Ve tüm kasaba, aslında tüm dünya, birdenbire kendini çılgınca çıkolata almaya kaptırmış, altın bilete sahip olma hülyasına dalmıştı. Yaşlı başlı kadınlar bile dükkânlara girip onar çikolata birden alıyor, hırsla ambalajlarını yırtıp çikolataların altında bilet arıyorlardı. Çocuklar ufacık kumbaralarını kırıp, ellerine geçen paraları kaptıkları gibi dükkânlara koşuyorlardı. Öyle ki kentin birinde ünlü bir gangster banka soyup eline geçen binlerce parayı, Wonka'nın çikolata mağazalarından birinde tüketmişti. Polisler gangsterin evini basıp kapıyı açınca, karşılarında bir çikolata yığınının üstünde tüneyip, binlerce çikolatayı teker teker hırsla yırtıp, bilet arayan bir adamla karşılaşmışlardı. Rusya'da bile, Carlotte Russe adında bir kadın ikinci bileti bulduğunu ileri sürdü ama, bu işin aslı astarı çıkmadı. Çok önemli bir bilim adamı olan Profesör Çalçene bile çikolata ambalajını açmadan içinde bilet olup olmadığını haber veren bir makinenin bulu-

şunu gerçekleştirmişti. Bu makinenin koskocaman bir kolu vardı ve içinde altın emaresi olan her şeyi anında saptıyordu. Bir an için bütün sorulara bu makinenin çözüm getireceği sanıldı ise de, Profesör kentin ortasında makinesini halka gösterirken - makinenin upuzun kolu oralarda alışveriş etmekte olan düşese uzanıp- ağzının içindeki altın dolguyu bir anda koparıp alınca, bütün plânlar altüst oldu. Çok çirkin görüntü üzerine halk makineyi paramparça ediverdi.

Çarli Bucket'in doğumgününden hemen bir gün önce, ikinci altın biletin bulunduğuna dair gazetelerde ani bir haber çıktı. Bilet Veruka Tuzlu, adında küçük bir kıza çıkmıştı. Veruka kentin bir ucunda oturan zengin bir ailenin kızıydı. Bir kez daha, **Son Posta** gazetesi, kazanan talihlinin koskocaman bir resmini bastı..: Küçük kız, zengin oldukları her hallerinden belli olan annesiyle babasının ortasına oturmuş, elinde biletle poz vermişti.

Veruka'nın babası Bay Tuzlu, biletin nasıl bulunduğunu tüm ayrıntılarıyla gazetecilere anlatmıştı. **"Gördüğünüz gibi beyler, kızım bana bu altın biletlerden birine mutlaka sahip olması gerektiğini söyledi. Ben de kente inip, ne kadar Wonka çikolatası varsa hepsini almaya başladım. Binlerce çikolata aldım. Ve onları bir kamyona yükleyip hemen şirketime gönderdim. Ben fıstık ihraç ederim. Fabrikamda yüzlerce kadın fıstıkları soyar, pişirir, sonra da ambalajlar. Bütün gün yaptıkları iş budur; "Bugünden itibaren fıstıkları bir kenara bırakıp bu çikolataları soyacaksınız" dedim. Dediğimi yaptılar. Sabahtan akşama kadar çikolataları tek tek soydular."**

"Üç gün geçtiği halde şansımız yaver gitmiyordu. Oh ne korkunç bir felâket! Küçük Veruka'cığım her geçen gün daha büyük bir yeise kapılıyordu. Eve, her gittiğimde "Nerede benim altın biletim" diye yüzüme haykırıyordu. Saatlerce yerlere kapanıyor, ağlıyor, bağırıyor, tekmeler atıyordu. Kuşkusuz küçük kızımı bu hallere düşmüş görünce içim parçalanıyordu... Kendi kendime altın bileti bulana dek bu işten vazgeçmemeye söz verdim. Sonra dördöncü gün işçilerimden biri "buldum, buldum!" diye çığlık attı. Bileti kadının elinden kaptığım gibi eve koşup sevgili çocuğuma teslim ettim. Artık çocuğum gülüyordu. Evimiz eski mutluluğuna kavuşmuştu."

Jozefin Teyze **"Bu Luplupçu' dan da beter"** dedi.

Corcina Nine **"Bu kız iyi bir dayak istiyor"** diye söylendi.

Çarli **"Ama bu adamın yaptığı haksızlık değil mi dede?"** diye mırıldandı.

Co Dede, **"Amma da şımartmışlar bunu"** diye cevap verdi. **"Bir çocuk bu kadar şımartıldı mı ondan hayır gelmez Çarli, sen benim sözüme kulak ver"** dedi.

Çarli'nin annesi **"Haydi yavrum yatma zamanı geldi"** diye seslendi. **"Yarın doğumgünün, armağanını açmak için geç kalma, yarın sabah erkenden kalk."** dedi.

Çarli **"Wonka çikolatası aldınız değil mi?"** diye bağırdı.

"Evet canım. Elbette Wonka çikolatası."

Çarli **"Ah şu altın bilete bir rastlayabilsem"** diye mırıldandı.

Co Dede **"Çikolatayı bizim önümüzde aç da, biz de ambalajı açmanı seyredelim"** dedi.

Çarlinin Doğumgünü

Çarli ertesi sabah erkenden odalarına geldiğinde dört ihtiyar bir ağızdan **"Nice yıllara"** diye bağrıştılar.

Çarli, sinirli sinirli gülümseyip yatağının bir kenarına ilişti. İki elinin arasında tek armağanı olan çikolatayı sımsıkı tutuyordu. Çikolatanın üstünde WONKANIN ENFES KREMALI İMALATI yazıyordu.

Yatağın iki ucundaki ihtiyarlar yastıklarının üstünde doğrulmuşlar, meraklı gözlerle Çarli' nin elindeki çikolata parçasına bakıyorlardı.

Bay ve Bayan Bucket de gelmiş, Çarli'yi izlemeye başlamışlardı. Oda birden sessizleşti. Herkes Çarli'nin armağanını açmasını bekliyordu. Çarli çikolataya bakıp parmaklarını yumuşak yumuşak üstünde gezdiriyordu. Derken odanın içinde sert bir hışırtı duyuldu.

SÜRECEK

□ *"Altın Bilet"lerden biri Veruka Tuzlu adlı zengin bir kıza çıktı...*

Bilinmeyen yönleriyle

HAYVANLAR

Akıllı Hans'ın Öyküsü

1904 yılında, Almanyalı ünlü matematik profesörü **Van Osten,** atı **"Akıllı Hans"**ın okuyabildiğini, hatta toplama, çıkarma yaptığını ileri sürdü. Profesör soru sorduğunda, **Hans,** yanıt neyse ayağını o sayı kadar yere vuruyor, böylece yanıt anlaşılıyormuş. Bu olay, doğal olarak herkesin ilgisini çekmişti.

Bir gün, **"Akıllı Hans"**ı izlemeye gelen meraklılardan bir bilim adamı, bu işte bir bit yeniği olduğunu sezmiş. Bu bilim adamına göre **"Akıllı Hans"** yanıtı, sahibinin gözlerinden okuyormuş; yani, sahibinin gözlerindeki ifadeden, ayağını kaç kez vurması gerektiğini anlıyormuş.

Nitekim, **"Akıllı Hans",** sahibi soruyu hiç görünmeden sorduğunda karşılık veremiyormuş. Profesör **Van Osten,** üzülmesine çok üzülmüş ama, bu olay bile **Hans**'ın ne denli akıllı bir hayvan olduğunu ortaya koyduğu için yine de avunabilmiş.

Maymunların Dili

FİZİKSEL olarak insanlara en yakın hayvanın maymunlar olduğu herkes tarafından bilinir. İnsanlar gibi olmasa da, kendi aralarında bu düzeye yakın biçimde iletişim kurabilen yaratıklar da, yine maymunlardır.

Örneğin, **Washoe** adındaki bir şempanze 130 sözcükten oluşan işaret diliyle çok rahat biçimde derdini anlatabiliyor. Ama bunu başarması pek öyle kolay olmamış; tam beş yılını harcamış. İşin bir de garip yanı var: **Washoe** artık kendini şempanze değil, insan sanıyor.

Koko adında 13 yaşındaki bir gorilin sözcük dağarcığı ise, oldukça geniş. İşaretlerle anlatabildiği 1000 sözcük biliyor ve bunların 500'ünü sürekli kullanıyor. Öğretmeni **Penny Patterson** tarafından yetiştirilen **Koko,** doğduğundan bu yana eğitim görüyor; kendisine söylenen her şeyi anlayabiliyor ve insanlarla çok rahat iletişim kurabiliyor. Hemen ekleyelim -pek iyi bir şey değil ama- gerektiği zaman ya da zorda kalınca yalan bile söylüyor.

Tabii bu arada **papağanları** da unutmamak gerekir. Afrika'da yaşayan papağanlar, çok güzel bir biçimde insan sesini taklit ederler. Değişik dillerde konuşabilen, komedi programlarına çıkan papağanlar da vardır.

Bu hayvanlar, en çok 300 sözcük öğrenebilirler. Hemen herkes, **papağanların** söylenenleri anlamadıklarını düşünür; ama gerçek, hiç de öyle değil. **Irene Pepperberg** adındaki bir hayvanbilimci (zoolog), bu kuşların 50'den çok şeyin adını ezbere bildiklerini ve onlara bir şey sunulduğunda reddedebildiklerini ortaya çıkarmıştır.

Hemşire Maymunlar

GABON'da yaşayan bir tür **maymun,** insanlar için çok iyi hemşirelik yapmasını öğrenmiş. Başlıca hüneriyse, ayağa batan kıymıkları hiç acıtmadan çıkartması... Bu işin üstesinden de en iyi o geliyor.

Gorillerin ve **şempanzelerin** başka bir hüneriyse, kendilerini fotoğraflarda ya da aynada tanıyabilmeleri...

Peki, ya **ahtapotlarla** arkadaş olunabildiğini hiç duymuş muydunuz? Bir ahtapot, onu besleyen insanı tanıyor, ayak seslerini duyunca heyecanlanıp renk değiştiriyormuş. Ama, yanılıp da karşısında başkasını görünce üzüntü belirtileri gösterdiğini de hemen belirtelim.

HAYVANLARLA NASIL İLETİŞİM KURABİLİRİZ?

İnsanlar çok eski zamanlardan bu yana, hayvanlarla konuşabilme çabasındadır. Eminiz ki, bu konu üzerine yazılıp söylenmiş pek çok öykü ve masal biliyorsunuzdur.

Resimler: Ferit Avcı

Bilmece

NEGATİF: Sol üstteki negatif, numaralı resimlerden hangisinindir. Söyleyebilir misin?

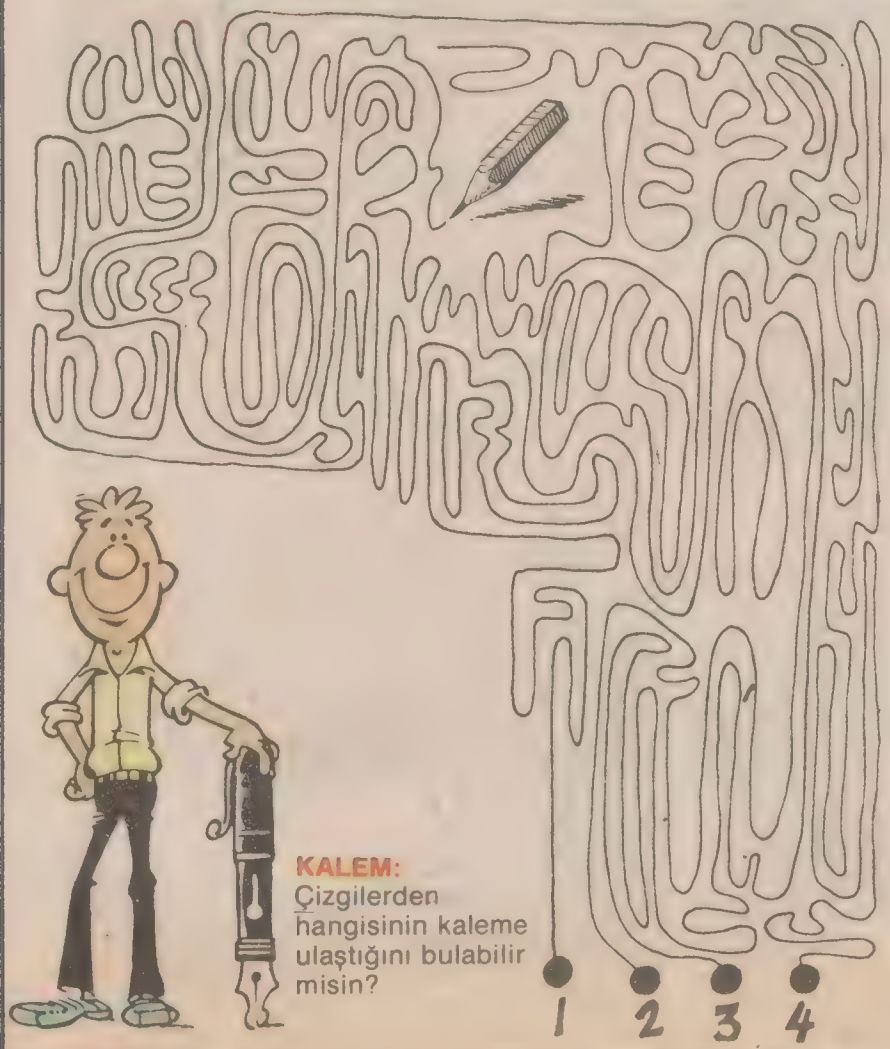

KALEM: Çizgilerden hangisinin kaleme ulaştığını bulabilir misin?

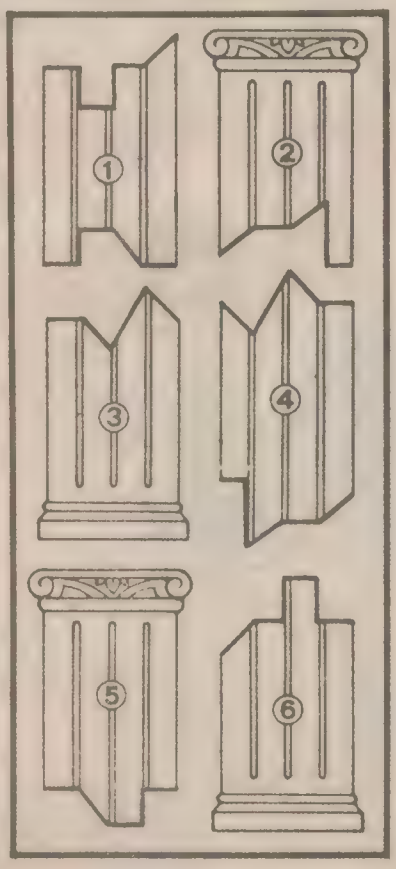

SÜTUNLAR: İki tane sutun elde edebilmek için hangi parçaları birleştirmemiz gerektiğini soyleyebilir misin?

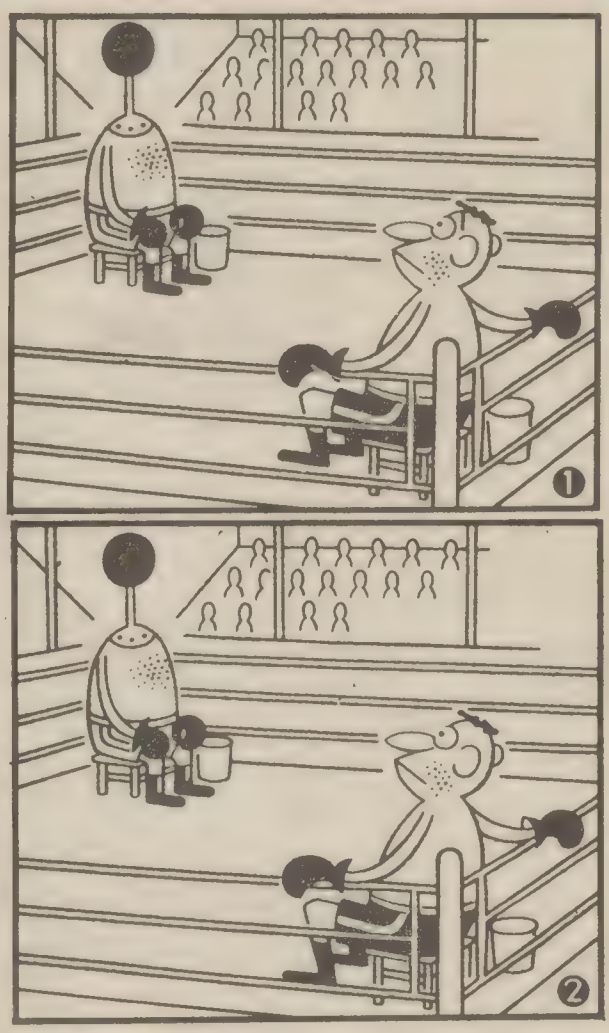

8 FARK İki resimdeki 8 farkı bulabilir misin?

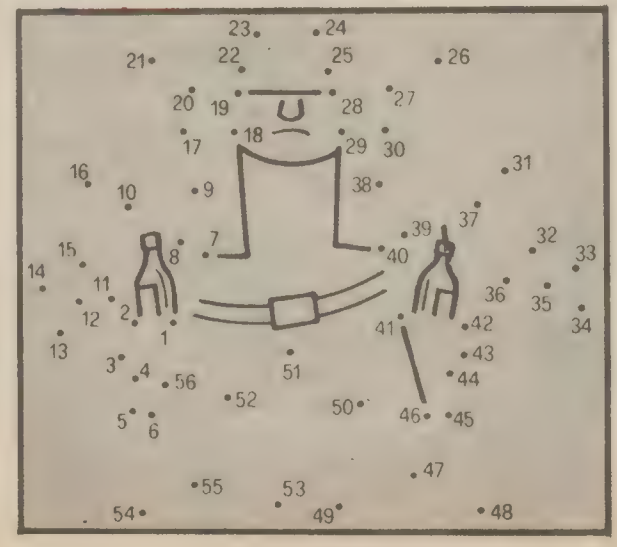

Noktaları birleştir, bakalım ne çıkacak?

Noktalı yerleri boya, bakalım ortaya ne çıkacak?

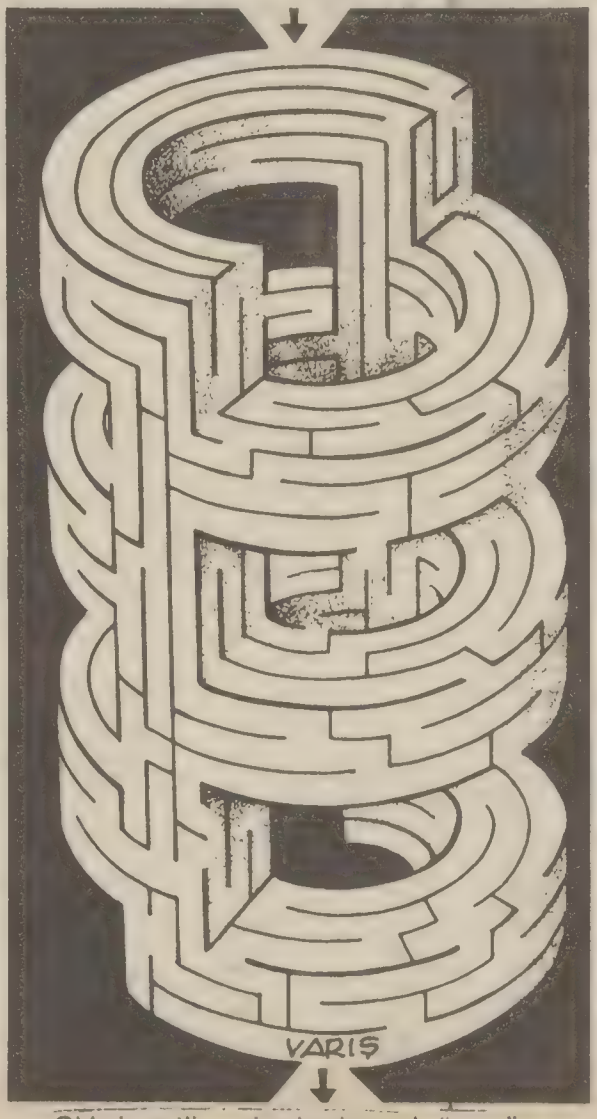

Okla işaretli yerden başlayarak "varış"a ulaşabilir misin?

Bulmaca

SOĞUK BİLMECE

Şu anda dünyada bütün insanlar ne yapıyorlar?

(Yanıt: Yaşlanıyorlar.)

ZEHİR HAFİYE

Zehir Hafiye anlatılanlara neden inanmadı?

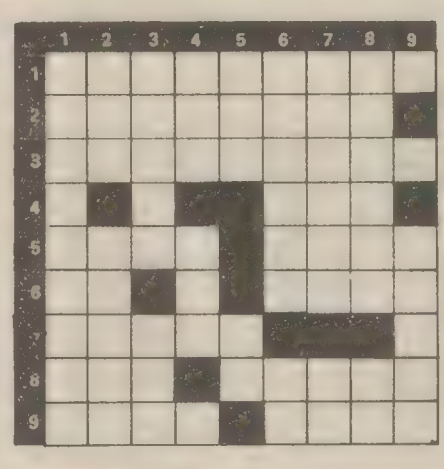

KARE BULMACA

SOLDAN SAĞA: 1— Serçegillerden, tüyleri siyah, meyve ve böceklerle beslenen, eti için avlanan bir kuş. 2— Bir tür taşıt. 3— (tersi) Korkulu rüya, kabus. 4— Şan, şöhret. 5— Bir bilim ya da sanat dalında özel ve belirgin yöntem - Doğrulama tastik. 6— Bir nota - Anlama ve kavrama yeteneği olan. 7— Bir işi yapmaya hazır. 8— Afrika'da bir akarsu - Çalıştırılan, işletilen, bakılan bir şeyin verdiği sonuç. 9— Spor karşılaşmalarında sonuç - Eskinin karşıtı.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1— Dinleyicilere karşı bir kimsenin belli bir konuda yaptığı konuşma. 2— Dede, büyükbaba - İnsanların ve omurgalı hayvanların çatısını oluşturan türlü biçimdeki katı organların genel adı. 3— Haşlandıktan sonra dilim dilim kesilerek kızartılan etten yapılan bir tür yemek - Telefon sözü. 4— Fakat, lakin - (tersi) Lisan. 5— (tersi) Küçük gemi - Konut. 6— Sıcak ülkelerde yetişen bir tür ağacın sert ve siyah renkli tahtası - Bir ünlem. 7— Yıkılmış ya da çok harap olmuş yapı- Bir nota. 8— Bir şeyi büyütmek, uzatmak ya da genişletmek için bir yanına başka bir şey yerleştirmek - Mağara. 9— Bir sayı.

Bilmece

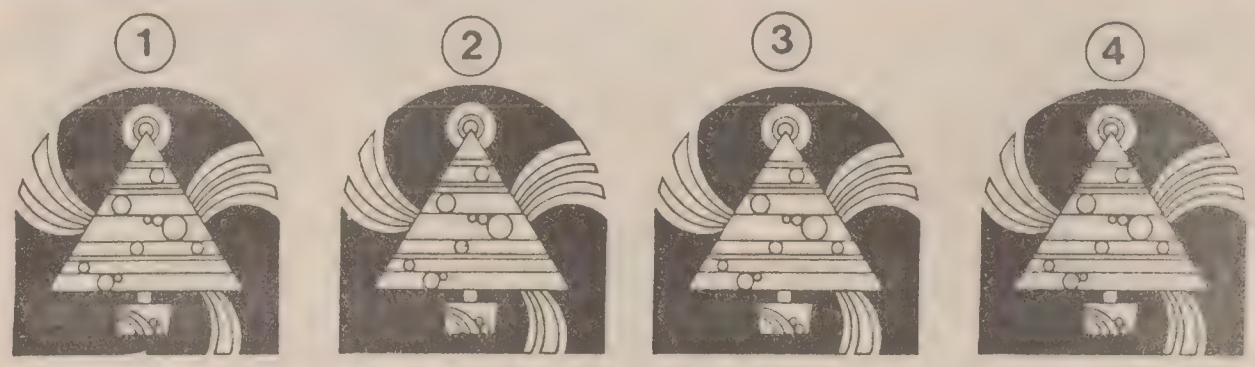

EŞLER: Üstteki şekillerden eş olan iki tanesini söyleyebilir misin?

KIZILDERİLİ: Kızılderililerden hangisinin soldaki bölümden kesilip alındığını bulabilir misin?

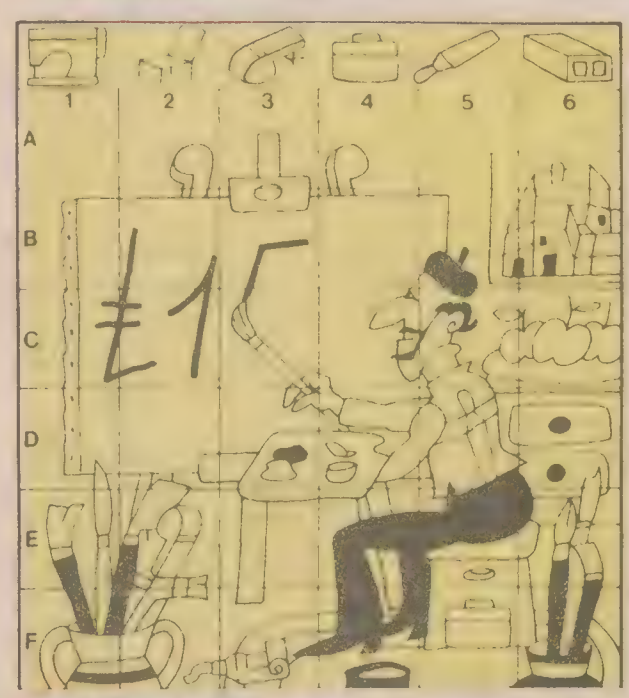

GİZLİ EŞYALAR: Üstteki eşyalardan dördü alttaki resmin içine gizlenmiştir. Hangi eşyalar ve nerelerde gizlendiklerini söyleyebilir misin?

GEÇEN SAYININ YANITLARI

SİMETRİK RESİMLER: 1 ile 4, 2 ile 5, 3 ile 8, 6 ile 7 simetrik. 9 diğerlerinden farklıdır

KAPI: C geçer

ASTRONOT: 2 numaralı astronot aya ulaşır

KARELEMECE:

8 FARK: 1- Arkadaki adamın yakası. 2- Topuktaki yama 3- Arkadaki adamın zincirli. 4- Ortadaki adamın saçı. 5- Ortadaki adamın elbisesinin kolu 6- Tüfeğin sağındaki dağ çizgisi 7- Levhanın altı 8- Tüfek kayışının altı

EŞLEŞTİR: 2-E, 5-C

DOMİNOLAR:

EKSİKLER: İkinci resimde: 1- İmbikteki yuvarlaklar 2- Adamın kaşları 3- Adamın yakası. 4- Adamın pantolon cebi 5- Yıldızların yanındaki spiral **Üçüncü resimde:** 1- Adamın saçı 2- Kadının elinin altındaki şekil 3- Kadının cebinin solu 4- Adamın gömlek cebi. 5- Solda imbikteki şekil **Dördüncü resimde:** 1- Adamın düğmeleri. 2- Soldaki şişenin alt çizgisi. 3- Adamın cebindeki kalem 4- Kadının cebi 5- Kadının önündeki mikroskop

MOZAİK:

ÖYKÜ

ATATÜRK'ÜN GÖZLERİ

Mümtaz Zeki TAŞKIN

OYMAKBEYİ Ziya, daha ilk önerimde tersledi beni: "Olmaz," dedi. "Çok çelimsizsin... Sen izci olamazsın..."

Oysa ben, o yıl kesinlikle izci olmak ve Ankara'ya gitmek istiyordum. Ziya Bey'in bu yanıtı, beni çok üzdü, günlerce üzüntü içinde bocaladım.

Yıllardan 1932. Cumhuriyet'in IX.yıldönümünü kutlama hazırlıkları sürüyor. Lisemizde öteden beri köklü bir izcilik geleneği var. Ziya Bey, Müdürümüzün kayınbiraderi, beden eğitimi öğretmenimizdi. Nedense beni beğenmemişti. İstanbul okullarının birçoğu izcileriyle Ankara'ya gideceklerdi ve Ata'nın önünden geçeceklerdi. Okuldaki boylu poslu, gösterişli öğrenciler arasından Ankara'ya izci olarak gidebilecekler seçiliyordu. Benim başvurmamsa Ziya Bey tarafından, böylece daha ilk ağızdan geri çevriliyordu.

— Giremezsin, çok çelimsizsin...

Doğruydu gerçi... Örneğin, ne bir dev yapılı Rodos kökenli Fethiye'den gelme Tarık Maro kadar boyum posum vardı, ne de Odabaşı Şeref kadar gösterişim, fiyakam...

Oysa ben aklıma koymuştum: Ankara'ya izci olarak gidecek ve Ata'mın önünden geçecektim. Çünkü onu yakından, çok yakından görmek istiyordum. 17 yaşındaydım o zaman... Yıl da, belirttiğim gibi 1932. Yani Cumhuriyeti'mizin Dokuzuncu Yılı.

Birden kafamda bir şimşek çaktı. Bulmuştum: İzci olmanın çaresini sınıf arkadaşım, trampet takımının şefi Tarık (Tarık Leventoğlu-Büyük Dekoratör-Devlet Tiyatroları'nda uzun süre çalışıp lenf kanserine yenik düşen sevgili ve rahmetli arkadaşım) sağlayabilirdi. O da benim gibi geceliydi okulda ve yataklarımız yanyanaydı.

Ona açtım derdimi:

— Yahu Tarık, dedim. Ben de izci olarak Ankara'ya gitmek istiyorum. Ama bizim şişko Ziya Bey "olmaz" diyor.

Sevgili Tarık:

— Gerçekten gitmek istiyor musun? dedi.

— Evet, dedim... Hem de can-ü gönülden...

— O zaman seni trampet takımına alıyorum, bana kimse karışamaz.

... Ve ben böylece Tarık'ın trampet takımına trampetçi olarak katıldım.

Ankara'daki törene gidecek olan izciler derslerden bağışlanmışlardı.

Her gün okulun geniş bahçesinde (Şimdiki İstanbul Belediyesi'nin yükseldiği yerde, o zaman ünlü özel lisemiz İstiklâl Lisesi vardı) boru takımı bir yanda, trampet takımı öbür yanda durmadan çalışıyorduk. Trampet ve boru seslerinden günlerce rahatsız olan komşu evlerden gelip müdürlüğe yakınanlar oldu. Ama yanıt kesindi: "N'apalım, bu

ulusal bir görev. Okulumuz Ankara'daki IX. yıldönümü törenlerine katılacak."

Ben bir süre sonra su koyverdim. Trampetçilik çetin görevdi.

— Bak Tarık'çım, dedim. Bu trampet işi bana zor geldi. Sonra, Ankara'ya kadar herkes kendi trampetini kendisi götürcekmiş. Derisini filan patlatırsam başım derde girer. Beni trampetçilikten lütfen affet de en arkalarda sopa taşıyayım... Ama Ankara'yı ve O'nu göreyim.

Bilindiği gibi, önde boru takımı, arkasında trampet takımı, onun arkasında da asıl izci bölüğünü oluşturan, adına ne dendiğini şimdi unuttuğum, sağ kolumuzun altında, başı yukarıya, arkası aşağıya gelecek biçimde, yuvarlak uzun asâları tutarak yürür izciler. Ben de giysilerimin eksiklerini tamamlayıp izci olmak hakkını-Tarık'çığımın yardımıyle-elde edince dünyalar benim oldu, gidip trampetimi teslim ettim.

En sonunda beklenen gün geldi. "İstiklâl Oymağı", Haydarpaşa'dan trenle Ankara'ya hareket etti. Hayatımda ilk kez trene biniyordum. O geceyi çok rahatsız geçirdim. Kompartımanımızda yer bulmak şans işiydi. Bizi döküm halinde bir kompartımana yerleştirmişlerdi.

İşin en kötüsü, gece oluyordu. Trenimiz çığlıklar atarak yol alıyordu. Günün verdiği yorgunluktan olacak, müthiş uykum gelmişti. Öteki arkadaşlar gibi elimde olmadan uyumuş gitmişim. Bir yanık kokusuyla uyandım. Üşümemek için üstüme örttüğüm pardesümden dumanlar yükseliyordu. Hemen fırladım. Pardesümde gittikçe büyüyen incecik ateş çemberini ellerimle söndürdüm. Üst ranzada yatan arkadaşlardan biri elinde sigarası ile uykuya yenik düşünce, sigara da benim üstüme düşmüştü.

Eskişehir'e gece yarısı girdik. Pencerelerden içeriye satış yapmak için dolaşan sahlepçiden, sımsıcak ve tarçınlı bir sahlep içtiğimi, bunun bana verdiği sonsuz tadı bugüne dek unutamadığımı belirtmeliyim.

Nihayet... Ver elini sevgili Ankara...

Günlerce özlediğim kent...

Kartal Atatürk'ün, yuvasını Çankaya tepelerinde kurduğu sevgili kent...

Nihayet varmıştık ve ben çok mutluydum.

Bizi, Anafartalar Caddesi'ndeki yatılı ilkokullardan birisine konuk ettiler. Yerlere serilen içi ot dolu, Amerikan bezinden yataklara uzandığımız zaman, onlar bizi en görkemli saraylardaki, en yumuşak, kuştüyü yataklardan daha yumuşak gelmiş, başımızı koyar koymaz uyumuştuk o gece.

Ertesi gün 29 Ekim 1932. Geçit töreni, Ulus'taki Ankara Garı'na inerken Ankara Palas karşısındaki o zamanki Büyük Millet Meclisi'nin önünde kurulan tribünlerin önünde yapılacak. O'nun önünden, büyük Önder'in önünden geçeceğiz. Zaten o gece bölük pörçük uyumuş, sabahı zor etmiştim. Yerde miyim, gökte miyim farkında değilim. Ayaklarım üstünde uçuyordum sanki...

Bayrak ve yemyeşil defne dallarıyla süslü, görkemli tanklar altından geçtik. Bandoların gümbürdeyen seslerine, okul boru takımlarının tiz boru sesleri karışıyor ve Ankara, Cumhuriyet'in IX. yılını bitirecek olan Cumhuriyet'imizin bayramını "büyük mutluluklarla" kutluyordu.

İzci oymağımız, Oymakbeyimiz Ziya Bey'in arkasında Ulus'taki at sırtındaki Ata anıtının önünden kıvrılarak, geçit yapacağımız yolun başına yönelince bendeki heyecan maksimum kerteyi buldu. O'nu görecektim, en büyük Türk'ü, Atatürk'ü...

Bandonun ritmine ayak uydurarak, uygun adımlarla Ata'ya doğru ilerlerken, kafam bomboştu, havası boşalmış bir top gibi...

Yavaş yavaş O'na doğru ilerliyoruz. O, elinden silindir şapkasıyla anıt gibi, dimdik... Nihayet... Onunla gözgöze geldik... Evet bana bakıyordu. Hiç kimseye değil bana bakıyordu. Mavi şimşekler çakan o etkili bakışlarıyla bana bakıyordu. Hiç kimseye değil, yalnızca bana bakıyordu. Eminim yalnızca bana bakıyordu. Büyülenmiş bir halde bu kısacık anı arkada bırakıp yürüdüm. Nereye basıyordum, nereye gediyordum, bilemiyorum.

O, bana baktı. Tâ gözlerimin içine...

Hem de yalnız bana...

Bizim Oymak, geçidi tamamlayıp mola verildiği zaman, tüm arkadaşlar aynı şeyi söylüyorlardı:

— Atatürk bana baktı...

— Atatürk gözlerimin içine baktı...

— Atatürk bana baktı...

Atatürk, elbette, özellikle yalnız bana, yalnız onlara bakmamıştı. Ama, o şimşek bakışlı gözler, gözlerimizi kamaştırmış, bizi büyülemişti.

Hâlâ o gözlerin ve bakışlarının sıcaklığı altındayım.

Hâlâ o gözler hepimize teker teker bakıyor...

Hâlâ o gözleri görüyorum.

Ve o gözleri çok seviyorum.

Okurdan Okura

Ali KOÇAK

Gökşen ÖZKUL

Semanur AYDIN/SAMSUN

ATATÜRK

Her adım atışta,
Karşımızdasın sen,
Her sevinçte,
Yanımdasın sen.
Her başarımda,
Kalbimdesin sen,
Her iyi işte,
İçimdesin sen.
Atatürk

Aysun GÖKDEMİR

ATATÜRK

Yurdumuzu padişahlar yönetirken
Düşmanlar parçalamaya girişmişti
Atatürk durur mu,
Hemen ulusu birleştirdi

Türkler padişahtan kurtulunca,
Bayram etti, şenlik etti,
Artık kurtulmuştu Türkiye
Zafer artık bizlerindi

Artık serbestti Türkiye,
İstediğini yapabilirdi
Atatürk kurmuştu Cumhuriyeti
Halk artık kendisini yönetebilirdi.

Artık çocukların yüzleri güleçti
Ellerindeki bayraklar al al, ak ak,
dalgalanıyordu
Artık serbestti Türkiye,
İstediğini yapabilirdi.

Özden Umut AKBAŞ

Mektup Arkadaşı

YEŞİM KARATAŞ: 11 yaşındayım. Özel zevklerim arasında resim yapmak, müzik dinlemek, yüzmek ve kitap okumak başta gelir. Yaşıtım kız arkadaşlarımla yazışmak için adresim: Örnek Mah. Papatya Apt. C-57 Blok Kat: 3 No: 369 Telsizler/ANKARA

ESRA AKALAN: 1975 doğumluyum. Bu sene orta 2'ye geçtim. Özel zevklerim arasında Pop Müzik dinlemek, bisiklete binmek, kitap okumak, yüzmek, televizyon seyretmek, başta gelir. Benimle

ATATÜRK

Görürüm seni düşümde,
Duyarım sesini kalbimde,
Saklarım seni içimde,
Türkiyesin Atatürk'üm.

Türk milleti seni sever,
Bütün dünya seni över,
Türk gençliği seni izler,
Bir sevgisin Atatürk'üm.

Sen toprağa değil,
Kalbimize gömüldün,
Sanmaki unutuldun,
Yüreğimizsin Atatürk'üm.

Özlem ACAR/AMASYA

ATAM

Sen eyyy! Bu vatanın sahibi Atam,
Sen hiç ölmezsin,
Sen bir ışıksın,
Hiç sönmezsin.

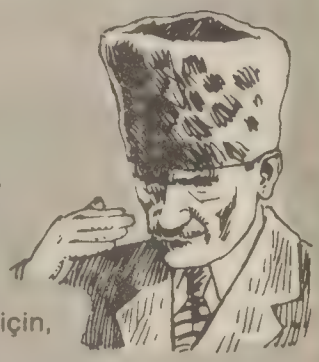

Gökteki yıldız sensin,
Bayrağımızdaki ay,
Yurdumuzda yaşanıyor,
Her zaman için bahar.

Deniz güzel,
Bahçe güzel,
Bu güzellikleri görmek için,
Bir geriye bakış yeter.

Ferhan ÇELİKTAŞLI

aynı zevkleri paylaşan arkadaşlarımla İngilizce de yazışabilirim. Adresim: Raif Paşa Cad. Çay Mah. 97 Sok. No: 22/A

İSKENDERUN

NİLÜFER GÜMÜŞ: 11 yaşındayım. Hobilerim, spor yapmak, kitap okumak, bisiklete binmektir. Yaşıtım olan kız ve erkek arkadaşlarla yazışmak için adresim: Kadirli Vergi Dairesi Loj. Kat: 4 No: 12

Kadirli/ADANA

SERKAN ÖZMEN: 1975 yılında Lüleburgaz'da doğdum. Ortaokul 1. sınıfta okumaktayım. Özel zevklerim, Pop Müzik dinlemek ve sinemaya gitmektir. Kız ve erkek arkadaşlarımla yazışmak için adresim: Seylap Ev. 3. Sok. No: 14

LÜLEBURGAZ

BİR 10 KASIM GÜNÜYDÜ...

Annemle alışverişe çıkmıştık. Sonbahar gelmiş, yağmurlar başlamıştı. Giyeceklerimi mevsime göre düzenlemek gerekiyordu. Ne zamandır sürekli ertelediğimiz giysi alımına çıkmıştık. Bir boru, bir otomobil, bir fabrika düdüğü,siren sesleri derken yer gök, iki dakikalık bir "saygı sireni"yle inlemişti. Birden neye uğradığımı şaşırmıştım. Herkes yerinde kımıldamadan durmuştu, herkes "saygı duruşu"ndaydı. Akşam televizyonda haberleri izlerken bütün yurtta, O'na gösterilen sevgi ve saygıyı görmüştük. Her yerde Ata'mızı anma törenleri düzenlenmişti. Hiç unutmuyorum, iki öğrenci anıtkabre çelenk koyarken "Atam kalbimizdesin" diye konuşmuşlardı. Aradan yıllar geçip her 10 Kasım günü, anma günlerini yaşarken bu günü anımsıyorum. Bu gün, benim için hiç unutamayacağım bir gün gibi geliyor. Derslerimizde yurdumuzu düşmanlardan nasıl kurtardığını okuyoruz. Cumhuriyeti nasıl kurduğunu okuyoruz. Yurdumuzun günümüzde ulaştığı çağdaş yerindeki payını anlıyoruz. Bu nedenle her 10 Kasım'da O'nu ne çok sevdiğimizi daha iyi anlıyorum. Geçen yıl 10 Kasım'da ünlü şairimiz Cahit Sıtkı Tarancı'nın şiirini okumuştum. "On Kasım" adını taşıyan bu şiirde Cahit Sıtkı şöyle diyordu: "Yıl otuzsekiz On Kasım Perşembe/Hatırdan çıkmayacak bir sonbahar". Evet ne o "On Kasım", ne sonraki yılların "On Kasım"larını unutmadım. Atatürk Haftası başlayınca bendeki Atatürk sevgisi birden çoşuyor, şiirler ezberliyorum, kendi kendime konuşmalar hazırlıyorum. Okulumda öğretmenime veriyorum, evde anneme babama okuyorum. Odamın duvarlarına yapıştırıyorum. Gazete ve dergilerin ilgili bölümlerine gönderiyorum. Bu sevgimi herkes duysun istiyorum. Sevgimi yaygınlaştırdıkça sevgimin çoğalacağına inanıyorum. Her 10 Kasım'da yaşadığım o ilk 10 Kasım'ın ve sonrakileri hiç unutmuyorum, çünkü Atatürk'ü çok seviyorum...

Ozan YURTSEVER/SAMSUN

HAFTANIN TARİHİ

HAZIRLAYAN:
MÜMTAZ ARIKAN

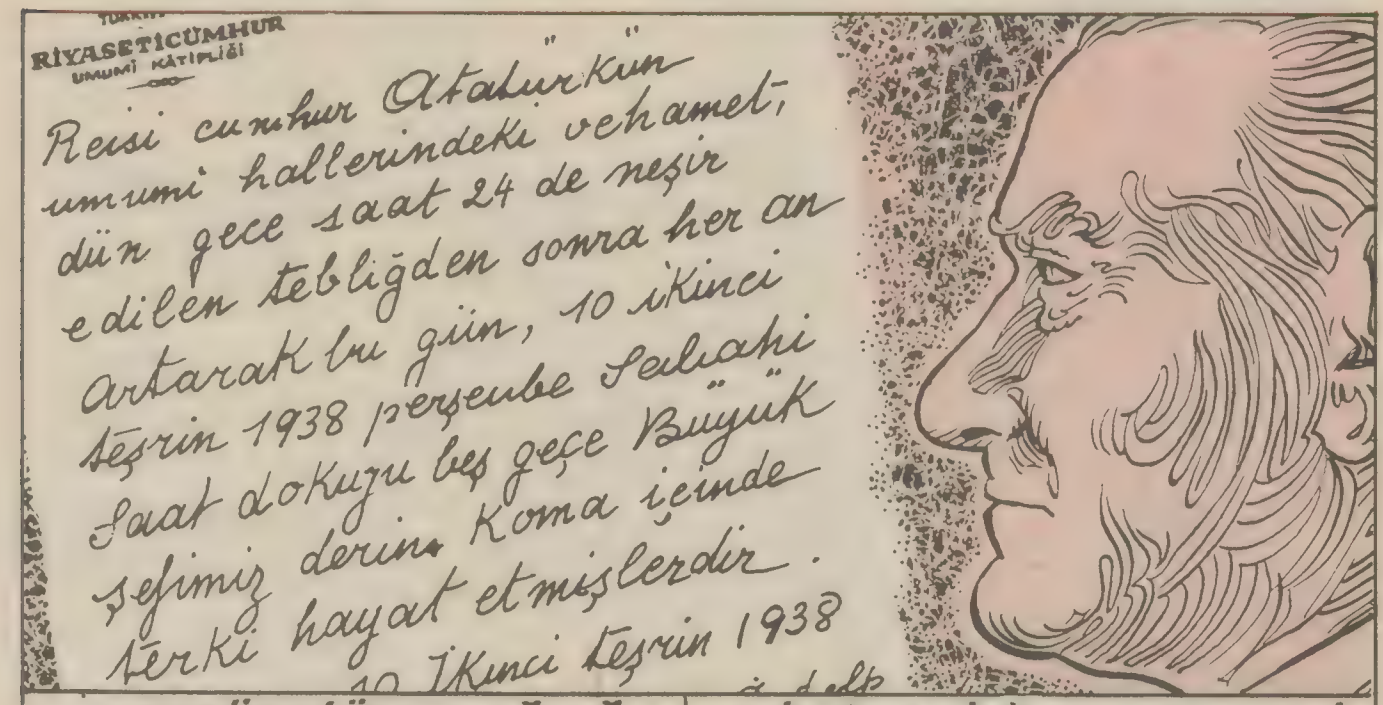

ATATÜRK'ÜN SAĞLIĞI..

10 KASIM 1938'DE, BÜYÜK ATATÜRK YAŞAMA GÖZLERİNİ YUMMUŞTU. GENÇLİĞİNDEN BERİ BÜNYESİ PEK SAĞLAM DEĞİLDİ. BELİRLİ ARALIKLARLA ÇEŞİTLİ HASTALIKLAR GEÇİRMİŞTİ. ÖNCE, BİNBAŞIYKEN TRABLUS'TA GÖZ VE BÖBREK RAHATSIZLIKLARI ÇEKMİŞTİ. 1919'DA SAMSUN'A ÇIKARKEN DE BÖBREK SANCILARI VARDI. 1925 VE 1927'DE İKİ KEZ KALP KRİZİ GEÇİREN BÜYÜK LİDER, 1936'DA İSE ZATÜRREE BAŞLANGICI ATLATMIŞTI. BUNLARA KARŞIN, SAĞLIĞINA HİÇ DİKKAT ETMEYEN ATATÜRK, SON HASTALIĞI SİROZ'UN İLERLEMESİNE DE ALDIRMAMIŞTI..

BİR "GARİP" ORHAN VELİ..

15 KASIM 1950'DE, ÜNLÜ OZAN ORHAN VELİ KANIK, 36 YAŞINDA BEYİN KANAMASINDAN ÖLDÜ. YOLDAKİ BİR ÇUKURA YUVARLANIP YARALANMIŞTI. TÜRK EDEBİYATINDA "GARİP" ADLI AKIMI, MELİH CEVDET ANDAY VE OKTAY RIFAT'LA BİRLİKTE YARATAN ORHAN VELİ, YENİ BİR ŞİİR ANLAYIŞI İÇİN SAVAŞIM VERMİŞTİ. ESKİ ŞİİRİN TERSİNE, GÜNLÜK OLAYLARI, HALKTAN KİŞİLERİ, DOĞAYI, SEVGİ VE YALNIZLIĞI KONU ALAN, SERBEST VEZİNLE YAZDIĞI ŞİİRLER, YANKILAR UYANDIRACAK, ONU UNUTULMAZLAR ARASINA SOKACAKTIR..

KISA KISA..

* 9 KASIM 1818'DE, RUS YAZARI TURGENYEV DOĞDU.
* 11 KASIM 1938'DE TBMM, İSMET İNÖNÜ'YÜ CUMHURBAŞKANI SEÇTİ.
* 12 KASIM 1877'DE, OSMAN PAŞA, RUS ÇARI'NA, PLEVNE'DEN ÇIKMIYACAĞINI BİLDİRDİ.
* 13 KASIM 1907'DE, İLK INSANLI HELİKOPTER UÇUŞU YAPILDI.
* 14 KASIM 1966'DA, İSTANBUL'DAKİ TRAMVAYLAR KALDIRILDI..

BİLİM DÜNYASI

KONUŞAN BİTKİLER

AVUSTRALYALI bir bilim adamı, yaptığı deneyler sonucunda bitkilerin **"beni sula"** diye fısıldadığını ortaya çıkardı. Nasıl **St. Francis** kuşlarla konuşma yolunu bulduysa, **New England Üniversitesi**'nden **John Milburn** de buna benzer bir deneyi bitkiler üzerinde yaptı.

Milburn, deneyinde "gene otu"nun gövdesine küçük bir dinleyici aygıt yerleştirdi. Bir süre sonra bitkinin ince su damarlarında oluşan titreşimlerden geldiği anlaşılan birtakım ses ve tıkırtılar duyulmaya başlandı. İşte bu tıkırtılar bitkinin suya gereksinimi olduğu anlamına geliyor.

Bu yöntem uygulanmaya başlanırsa, özellikle çiftçiler büyük faydasını görecekler. Çünkü bu sayede hangi bitkinin suya gereksinimi olduğu ve hangi bitkinin kuraklığa daha çok dayanıklılığı kolayca anlaşılacak.

DEV AFİŞLERE DEV BİR BASIMEVİ

BİLDİĞİMİZ gibi son yıllarda reklamcılık çok ilerledi. Caddede yürürken başımızı ne tarafa çevirirsek çevirelim, bir reklam panosu karşımıza çıkıyor.

Kanada'daki **Mediacom** firması, 22×45 metre ya da daha büyük ölçülerde dev reklamları kolayca taşıyıp monte edecek bir teknik geliştirdi. Firma büyük bir tüp biçiminde kıvrılmasını sağladığı afişleri istenilen yerde kolayca monte edebiliyor.

Mediacom firması afişlerini bastıracak basımevi bulamayınca kendi dev basımevini kurdu. Kuzey Amerika'nın en büyük basımevi olan tesiste, 30-90 metre boyutuna kadar baskı yapılabiliyor.

Firmanın yönetim kurulu başkanı **Les Morrison,** büyük ölçü için baskı kalitesinin kurban edilmediğini ve çok iyi dergi kalitesinde baskı yapıldığını söylüyor.

MARS'TA HAYAT VAR MI?

MARS'ta hayat var mı yok mu tartışması sürerken, Amerikalı ve Sovyet bilim adamları ortaklaşa çalışarak, çok ilginç bir çalışma gerçekleştirdiler.

Moskova'daki Uzay Araştırma Merkezi'nde, bütünüyle Mars'ın çevre ve atmosferine uygun bir ortam hazırlandı. Uzun araştırmalar sonucu hazırlanan bu yapma Mars'a bilim adamları, canlıların yaşayıp yaşamayacağını öğrenmek için, bazı canlılar koydular.

Ne yazık ki memeli hayvanlar ve kuşlar, bir iki saniye içinde öldüler. Kaplumbağalar 6 saat dayanabildiler. Kurbağalar 25 saat canlı kaldılar. Böceklerse haftalarca yaşamlarını sürdürdüler. Bitkilere gelince, yulaf, fasulye yalnızca üreyemediler. Asıl ilginç olan mantar, liken ve yosun gibi basit canlıların rahatlıkla bu elverişsiz koşullara uyum göstermesi, sanki hiçbir değişiklik olmamış gibi çoğalmasıydı.

Tabii ki bu deney Mars'ta hayat olduğunu kanıtlamıyor, ama en azından karbon gazının ağırlıklı olduğu Mars'ın atmosferinde canlıların yaşayabileceğini gösteriyor.

MOZAİK

DEV YÜZME HAVUZU

BU yaz Kanadalı şanslı çocuklar ve büyükler **West Edmonton** kentinde yapılan kocaman havuzda günlerini gün ettiler. Havuzun yapma güneşi, dalgaları ve hatta kaydırakları var. Dev havuz 1986'da **"Rekorlar Kitabı"**na girmeyi başardı.

SİHİRLİ İKİ TÜKENMEZ

AVRUPA'da piyasaya yeni sürülen iki tükenmez birbirinin tersi iş görüyor. İlkönce mavi tükenmez ile yazı yazıyorsunuz ama hiçbir şey görmüyorsunuz. Sonra canınız yazdıklarınızı okumak isteyince üstünden beyaz tükenmezle geçiyorsunuz ve ortaya süper bir sonuç çıkıyor: Bu kez rahatlıkla yazınızı okuyorsunuz ama ne o! İki dakika sonra yazdıklarınız tekrar kaybolmuyor mu!... Ama dikkat bu kalemler her kâğıtta bu harikalarını yaratmıyorlar.

HAYDİ ÇOCUKLAR TİYATROYA

RESMİ ve özel bütün tiyatrolar açıldı. Her tiyatro neleri sergileyeceğini bir bir açıkladı. İşte bunlardan biri de İstanbul Belediyesi'nin Şehir Tiyatroları. Dört ayrı tiyatrosunda oynanan oyunları şöyle: Harbiye Muhsin Ertuğrul Tiyatrosu'nda Muharrem Buhara'nın yazıp, Engin Gürmen'in sahneye koyduğu **"Ayının Fendi Avcıyı Yendi"**, Fatih Reşat Nuri Tiyatrosu'nda Serpil Akıllıoğlu'nun yazıp, Oben Güney'in yönettiği **"Saka Kuşu"** ve Üsküdar Musahipzade Celal Tiyatrosu'nda da, üç yıldır Şehir Tiyatroları'nda kapalı gişe oynayan Erik Voss'un yazıp, Hakan Altıner'in sahneye koyduğu **"Dans Eden Eşek"**. Oyunlar bütün tiyatrolarda saat 11'de başlıyor... Duyurması bizden...

SÜPER BİR SAVAŞ HELİKOPTERİ

TV 2'de geçtiğimiz aylarda izlediğimiz **"Hava Kurdu"** dizisindeki **"supercopter"** Fransız-Alman yapımı yeni bir helikopterin yanında bazı yönlerden geri kalacağa benziyor. Bu helikopter hem küçük, hem sessiz ve üstelik de diğerlerine göre çok hafif. Olağanüstü bir hedef sistemiyle donatılmış olan helikopter, pervanesinin yukarısındaki direğe bağlı hedef belirleyici santrifüj sistem ile hedefi onikiden vuruyor.

Küçük oluşu ve nişan alma sisteminin yukarda bulunması, kendisi bir ağacın arkasında saklanırken hedef belirlemesini kolaylaştırıyor. Birkaç metre yükselerek 3 saniye içinde ateş edebiliyor, sonra yine saklanıyor. Helikopter iki kişilik: Önde pilot, arkada ise nişancı oturuyor.

Hey

Türkiye'de Pop Müzik + Gençlik denildiğinde akla ilk onun adı gelir.

Hey

Pop Müzik + Rock Müzik + Hard'n Heavy Müzik'le ilgili en son haberler onda yer alır.

Hey

Okurlarına her hafta posterler, çıkartmalar, şans kartları ve sürpriz armağanlar verir.

Hey

Tamamen pırıl pırıl kuşe kâğıda basılır...
HEYCİK ekiyle Türkiye'de 1 numaradır...

Kısacası, gençlik ne istiyorsa Hey onu verir...

Unutmayın, her pazartesi HEY günüdür

Geleceğe güvenle bakıyorum TÜRKBANK'a güveniyorum...

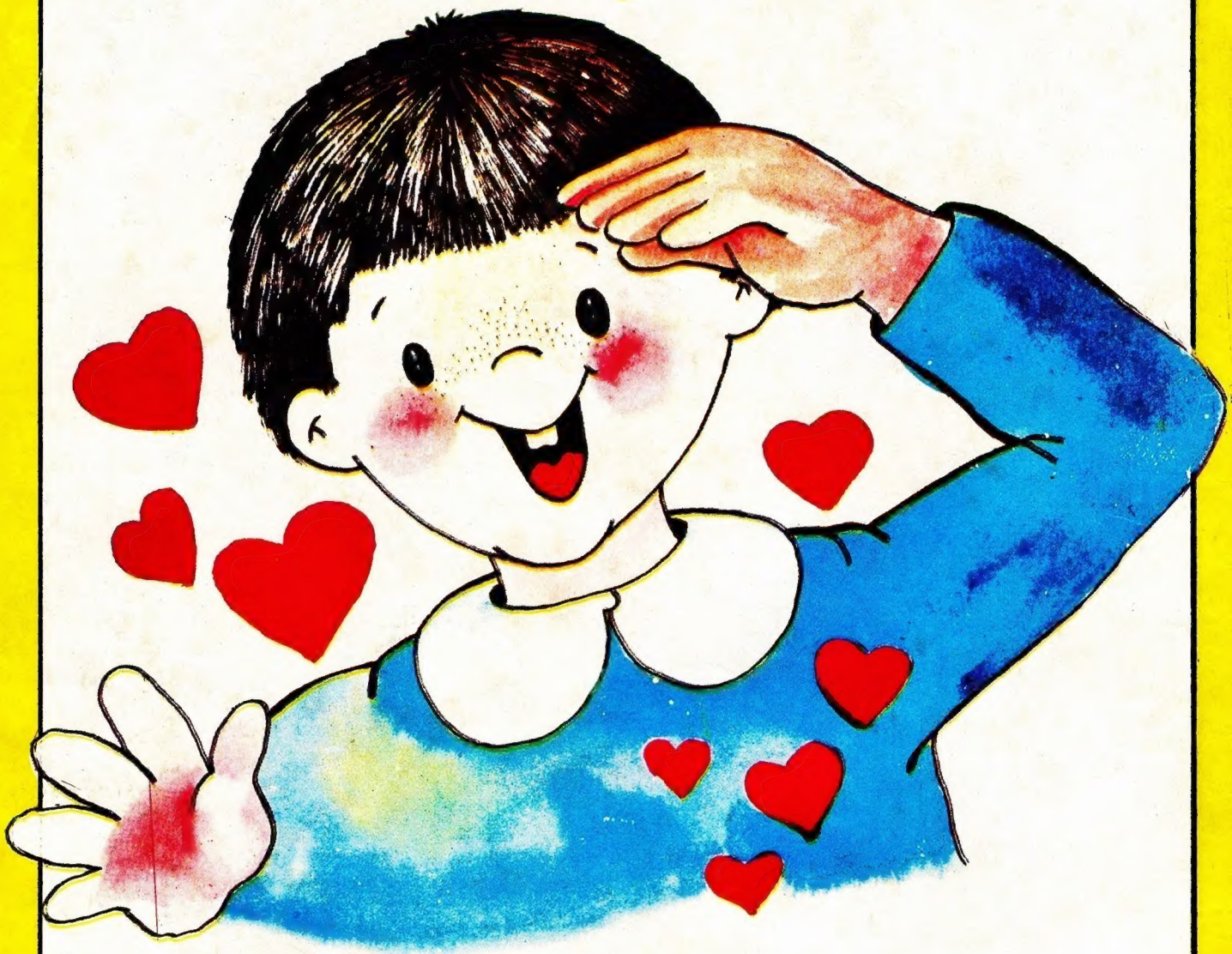

"İKİNCİ ADRESİNİZ"

TÜRK TİCARET BANKASI

TÜRKBANK